

Alevamént

L'últma nutézzia ch'la m à fât vgnîr só la fótta, la dscàrr ed bìsti. Mo brîsa ed tótti àl bìsti, sàul ed qualli ch'i sarvéssn ai òmen par canpèr, ch'al vrêv pò dîr... qualli ch'a magnän. Però bisâggna ch'a séppa pió prezîs: l'utilitè la stà int al nutriment par chi li màgna, mo anc int al fêr guadagnèr di góbbi a chi li arlîva.

Am é vgnó un gran narváus quand ai ò lèt che, pr esâmpi, la lazz la dîs che, int alevamént, i ninén i an d'avair a dispuiziàn un mèter quèder a tèsta. Ai ò détt: «un mèter? pòvri bìsti, che vétta fèni?». Pò i dîsen che i alevadûr quèsi mài i rispèten ste spâzi, in môd tël che i purzî, anc s'i fòssen dû quintèl, l'ònnic quèl ch'i an a dispuiziàn par zughèr l'é... la cô d'un èter ninén lé atais, parché i én strécc còmm inciàvv in scàtla. Acisé, pòst che i ninén ed zêrt alevamént par sburdler i s mósghen la cô ón con cl'èter, atâc ai cudén ai vgnèva dàli infeziàn. Alâura i alevadûr inteligént, ch'i n pòlen brîsa andèr a rîsg d arvinèr i futûr parsótt, cus'èni fât? I an pinsè ed tajèr la cô ed tótt i ninazén apanna nêd. E, naturalmânt, con un càulp natt ed tanâja e sänza inciónni puntûr pr indurmintèr almanc un pò àl stiâp. Un bèl sguazén par chi pòver bistien!

Mo ai é anc dl èter. L'Itâglia l'é al pajais dal mànn d ch'al prudûs pió cunén. Pr i cunazén, a difaränza di ninén, an i é inciónna lazz ch'la dègga cum i an da èser tratè. Siché, da quand i nâsen fén a quand dâpp a sèt mîs i véninen mazlè, i an da stèr sänper asrè däntr un gabiot acsé cén in môd ch'i n pòsen fèr inción muvimânt: sàul magnèr dala bâcca e dscarghèr da cl'ètra banda. Pòl pò suzèder che stäl bìsti, torturè in sta manîra par tótta la sò cûrta vétta, l'é fâzil ch'i s amâlen.

Alâura csa fèni i alevadûr ch'i an da pinsèr ai sù guadâgn? Stramèz al mangîm i i méttèn däl bèli dôs d antibiòtic, in môd tël che quand la bìstia la vén acupè la s presânta bèla sèna e la s pòsa vånnder pulîd. Acisé, par zónta, quand pò nuèter a s mitän a magnèr cla chèren lé, a magnän anc i antibiòtic. Al nòster fîsic al s avèjja e,

quand as vén quèlc azidânt da curèr, i antibiòtic ch'a tulän par guarîr i n fan pió inción efèt e al dvânta pió fâzil ch'andâmen al gabariòt.

In cunpâns, però, chi arlîva àl bìsti acsé al pòl méttres in bisâca dla bèla municâja. Àl bìsti àl padèssen àl pann dl infèren, i cristiàn i màgnen dla rubâza? Chi s n in frêga? Guadagnèr, guadagnèr, vîva al PIL!

Quissti i én sàul di esèmpi, mo ai srêv da dscàrrer ed cum i én arlivè in chi lâgher ciamè *allevamenti intensivi*, tanti vâc, vidlén, galén e pulâster, péss int àl vâsc.

Alâura mé a vlêva dîr: èla ròba daggna ed cälì ètri bìsti ch'i an la spudoratazza ed *definîres nobile genere umano?* La vójja la srêv d an magnèr pió bistacc, susézz, parsótt, pulâster, cunén, péss brîsa pschè, etecètera. A vói pruvèr a magnèr sàul dla zivâlla, di sérrel, däl pistinèg e di radècc'. Cum gîv? Che anc int àl verdûr ai vén spargujè una catêrva ed ròba chémica par fèrta vgnîr bèla e par psairla vånnder pulîd int i marchè? Alâura cum s à da fèr? Che la salvazza la séppa ed méttres a magnèr... di ètr òmen? Quî lé, chi pió e chi manc, i én arlivè pulîd, vaira?

Ecco, as prêv cminziapièr a magnèr al padrân d un *allevamento intensivo* e pò stèr da vadder cs'ai suzèd. Chisà, ala cazadâura? Aròst? In gradèla? Mah. Scusè m bän dimónndi.

La Taraghégna

Al barbutlân

L'ètra sîra a m sän spargujè in vatta ala pultrânna par vadder un senegè ed quî dla pulizî, una ficcesion, cum as dîs adès. Ambientè int la bâsa Itâglia, vût parché i atûr invèzi che dscàrrer i bisbièven, vût parché i bacajèven in dialätt, insâmma, mé a capèva sé e nâ al vént dal zânt däl paròl. Ai é pò un artéssta in particulèr, cal rumàn che al s ciâma *Ricky Memphis* (?) che di sù bacajamént mé a n capèss un azidânt!

A st pònt che què *è stato giocoforza* arturnèr con al pensîr ai ténp dla mî infanzia e chi senegè ch'i mitèven in ànnada in chi ân che lé, con la TV ch'l'avèva sàul un canèl in bianc e naj

gher e raiga.

I téttol i èren "*Umiliati e offesi*" ed *Dostoevskij*, con *Enrico Maria Salerno*, *Mario Feliciani* e vî acsé e con la mùsica ed *Tchaikovsky*, "*L'isola del tesoro*" ed Stevenson con *Ivo Garrani*, *Ubaldo Lai*, *Vinicio Sofía*... (*Quindici uomini - quindici uomini - sulla cassa del morto*... v arcurdèv?); "*La cittadella*" ed Cronin con *Alberto Lupo* e l'*Anna Maria Guarnieri* e pò tótt quî con la regî ed Sandro Bolchi: quanta stòria, quanta leteratûra (*il mulino del Po*...) e che artéssta, prèmm fra tótt al nòster Raoul Grassilli. I psèven èser sizigliàn, lumbèrd, sardagnû o tuscàn, mo la diziàn l'èra parfèta par tótt: un bèl itagliàn da *Accademia Silvio D'Amico*.

Che ràbia al sâbet sîra int al barr Velòdromo (che adès l'é al Pub n° 10, int l'àngol stra la ví Emèggia e la ví Piave)! An având brîsa al televisâur in cà, tótt quî dal mî curtil a s ardušèven lé par vadder al *Musichiere* ed *Mario Riva*. Dâpp a sta tràsmisiàn ai andèva in ànnada un documentèr ed stòria ch'al s ciamèva "*Aria del ventesimo secolo*" e che par mé - anc s'ai èra un cínno - l'èra interesantéssum. Tótt chi èter spetadûr i s livèven só e i s avièven vèrs cà. Mé invèzi a vanzèva lé a sèder, sperând che la padrânna la m laséss guardèr. Gnînte da fèr! Pasè socuànt minûd l'arivèva inesorâbil a smurzèr l aparècc'. Che ràbia!

Mo pò ai véns cal dé che mî pèder l anunzié d avoir urdnè un televisâur da 19 pòliz, mèrca *Unda Radio* (mâi pió sintó ste nómm!) e acsé al sâbet sîra a psèva stèr livè a guardèr al *Musichiere* e "*Aria del ventesimo secolo*" sänza avoir da consumèr gnént e, sàuratótt, sänza inción ch'al vgnéss a smurzèrum la televisiàn in fâza...

E ala sîra, al'âura ed zanna, ai èra "*Una risposta per voi*" dal profesâur *Alessandro Cutolo*... Quanta bôna cultûra l'à strumnè la RAI ed chi ténp! Sé, sé, d acòrd, anc incû a vlairla zarchèr ai é dla cultûra, sàuratótt int al tèrz canèl, mo a mé am amanca quèl, fòrsi al srà par vî dl'etè... Mo vlîv méttèr "*Aria del ventesimo secolo*"?

F. C.

Râz

In cminzèppi di ân s-santa, al barr Camâldoli l'êra ón di cafâ pió bazighè dal quartîr ed San Rafêl. Ón di cliènt pió afezionè l'êra Râz, un zâuven d una vòlta, mègher e svêlt, èlt cme al scrumazòl d un bdòc', con dâl grénz int la frânt fânndi un smass e con na vâus ch'la parêva d un galàtt struzè. Sänper alîgher, al stêva vluntîra insämm ai zûven e quand al vgnêva ciapè pr al cûl, an mitêva mâi só al gróggn, anzi al pruvêva ed regalèr dâl péllol dal sò giudézzi da cuntadén, ch'al vgnêven còlti cme s'âl fòssen stè dâli ufais. L'êra un bân òmen ch'al dscurêva sâul in dialàtt, mo che purtròp al vgnêva turmintè da un taròl ch'al s'êra méss a sêder dänter al sò zarvèl: l'êra dimónndi pió curiâus d una sémmia dal cûl râss.

A n'ò mâi cgnusó, in vétta mî, una parsâna pió curiâusa e sbraghirâna: al vgnêva ublighè da un dièvel a interesèrs di quí ed chi èter e al cafâ i i avêven méss só nómm "Agenzi Camâldoli Prèss" opûr "Echelón-l urciân". Al stêva da sènter, al registrêva e al mitêva int al sò magazén personèl, tótti âl ciâcher ch'l arivêva d âura ed cójjer, sänper prânt a spiatlèr incòsa in gîr. La sò tâtica pr ingangèr un ruglâtt ch'al stêva fagând dâl ciâcher, l'êra ed farmèrs lé d atâuren con âl man in bisâca, guardând da un'ètra pèrt con indifarânza e pó, con di pasdén al indrî, avsinèrs a tîr d uraccia par ciufèr la conversaziân e crâsser âl sâu cgnusânz.

Un dâpp-mezdé, dnanz al cafâ, a s mitènn a dscârrer stra d nó a bâsa vâus, par vâdder ed tôrl in mèz. Râz, int un spèll, al s lasé inlamèr cme un pâss-gât, acsé Valintén as gé, a vâus bâsa, d andèri drî parché al Mulén d Parîs ai êra stè un gròs inzidânt e un câmion pén d salâm al s'êra arvarsè par tèra. Par sgunbrèr la strè in fûria, i pulismàn i dèven vî a grètis i salâm ala zânt ch'i pasèven par d là. Apanna al sinté st'infurmaziân, al parté cme una sajatta vèrs al zänter, con la speranza ed psair èser stra i pûc furtunè ch i arénn cuchè un bèl salâm. Dâpp na mèz'âura, a l vdénn a turnèr vèrs d cà, slungând dimónndi la strè pr an pasèr dnanz al cafâ. Par socuànt dé, an s fé bsa vâdder.

L'êra dimónndi afezionè a un gatân

suriàn ch'l avêva catè apanna néd, int al sò sît da cuntadén dal Mânt dâl Furnîg. Tótti âl vòlt che, con la guèrdia zurè Pònchi, al dscâurs al caschèva sâura a cal gât, ai suzdêva un diavlèri: la guèrdia al le stuzighêva, digandi che in fânnd al n'êra èter che un cunén con âli ónng' e che prémma o dâpp al l arèv fât aròst. Râz, ch'as vadd ch'al cardêva da bân a tótti cäl schèrni, quand al gatân al sparé dala zircolaziân sänza turnèr pió a cà, l andé dai carabinieri ed San Rafêl a dnunzièren la scunpèrsa, sustgnând int al verbèl firmè dnanz al maresiâl, che secânnd ló, al responsâbil ed cal secuèster l'êra pròpi la guèrdia zurè, che pr al pasè l avêva spais dâl paròl ed tròp, pròpi sâura cal gât.

Al dscurêva sänper dal sò sît da cuntadén. A sènter ló, l'espuziziân da matèrina ed cal pèz ed tèra, la i parmitêva ed cójjer dla verdûra e dla frûta spezièl e pó al s gèva anc d avoir una chèvra ch'la fèva un lâtt ch l'êra una delézzia. Quand ai tachêva cla gnòla, Valintén e Magnén i arbatêven con malézzia ch'al fèva al vén con dâl mail mèrzi, che a bävver al lâtt d un brécc ai riusêva sâul ló, che âli òv dâl sâu galén âli èren sänza târrel e ètri giazè ch'i al mandèvan fòra dai cópp. Ala fén, fagând di rói con dâl frès scunclusiunè, al ciapêva la vî ed cà.

Int un dé ed ló, ch'ai êra un sciòs ch'an s arivêva brîsa d âura ed tirèr al fiè, vèrs âl dâu dal dâpp-mezdé, in st mânter ch l'êra drî a stèr da sènter âl ciâcher ed trî sòzi dla bérra che, sâtta i unbarlón dnanz al cafâ i zarchèven ed fèr vgnîr sîra, ai pasé par da lé Rêmo al frutaròl, ch'al fiché dänter al casân dal rósse lé ed banda, dû platò d arsói ed vardûra.

A cla véssta, al parté ed sguaitón vèrs ed cà e al turné d câursa con la sò cariòla ch'la zirleva pió che mâi, par tôr só tótt cal bân d Idio da dèr al bîsti da pulèr ch'al tgnêva int al sò zardén. Dâpp avsinè la cariòla e avèrt al quèrc' dal bidân dal rósse, con un saltulén al s mité in balanza sâura l urèl, par zarchèr ed recuperèr la vardûra. In st mânter ch'al se slunghêva vèrs al fânnd, al quèrc', con un câulp sâurd, ai casché int la vétta e in ste pònt che qué, Tîto, Pariâur e Nasèr, ch'i tgnêven drî al sâu manòver, i psènn vâdder una sèna bóffa: cal tacâgn al sbindulêva

la spânnda dal casân dal rósse, sganbitlând pr artruvèr l ecuilébbri. Un'ucè stra lâur trî, la basté par dezîder ed saltèri adòs e dèri la bêlta definitîva, buciändel dänter al casân a tèsta in zâ. Al bûr, in cla parsân puzlânta, al zarché ed drizères par pruvèr ed turnèr a gâla, mo par vî ch'l'êra tròp cén e par la scagâza ch'al s'êra ciapè, an arivêva brîsa d âura ed turnèr fòra.

A chi trî sburdilón ai tuché ed tirèrel fòra con la fòrza, e una vòlta méss in pî, vèsst ch'al stravultêva i ûc', ch'l andêva in arâdg e ch'l avêva la scavzarî ed ganb, i dezidènn ed méttrel a sèder int la cariòla, tirèri vî tótt cla purcarî ch'al s'êra tachè adòs, parché al slandrüzêva cme un'andrâina e purtèrl a cà. Una vòlta arivè dnanz dal rastèl, a i ringrazié dimónndi par tótt chi riguèrd arzvó, sänza susptèr che cal cócc' pèrfid i l avêven dè pròpi chi trî brigànt.

In st mânter che Magnén l'êra drî a ciacarèr con al baréssta Tomèsi, Râz, cme sänper, al s avsiné par stèr da sènter quall ch'i s gèven.

Brón, svêlt cme una sajatta, al gé a bâsa vâus:

- *Sèt ch'i an catè al bigât int la zrîsa? Dman ai é al pruzès!*

E Tomèsi:

- *Mo ed chi dscârrer?*

Brón a vâus ancâura pió bâsa:

- *Cradd... n al savêvet brîsa*

Tomèsi, nasând al tänp, al fé al sarâf:

- *Nâ, mo cs'èl fât?*

- *Al cunsgnêva dâl bustèrini ed rîmmba ai cînno dâl scòl Tanbròni! Par spâzi, al vâ a rîsg ed ciapèr almânc sî ân d galêra!*

- *A n cardêva brîsa ch'al psèss arivèr a cal pònt che lé! - ...e vî ed ste päs...*

Dâpp un pô Râz, spustânds int la sèla di biglièrd, al vèsst Cradd che, sänza savair gnént, l'êra là ch'al s'fèva una partidèina con un sò amîg e ai salté ala gâula:

- *Con cal bân lavurîr ch't è la furtòina d avoir, avêvet pròpi bisâgggn ed fèr cla purcarî lé? E pò con di fangén! T î pròpi un gran bagâi!*

Cradd, sänza savair ed còsa al stèss dscurând, mo capând al vâul ch'i èren drî a tôrl in sdânndla, al zunté dla benzèina al fûg, arspundândi:

- *Mé a fâg quall ch'am pèr! Am piès*

la vétta, mo a té cs'at n in fréga? - ...e vî svarsländ...

Dvintè dimónndi anziàn, al fé ristrutturèr la sô cà da cuntadén e l andé a stèri da par ló, turnànd al sâu radîs. An psêva pió stèr d'ascultèr e tajèr di gabanén adòs a inción, parché l ónnica cunpagnî ch'l'avêva, l èra qualla dal sâu bìsti, però as sintêva int al sô zanter.

An s é mâi pió fât vâdder...

Renzo Bovoli

Dal panirân ed Cúccoli I áltum buratén

Ai cunprêva dal cartulèr ed vî Tolmino, ed banda dala *Scuola Elementare Alberto Dall'Olio*, la mî scôla. E sänper lé a cunprêva anc di libartén sutîl con i cupión da méttèr in sêna. A méttèr insämm al casòt ai pinsé mî pèder adruvând di svanzói ed lignâm, mäntr invêzi i finzén i fónn confezionè da mî mèder con di svanzói ed stòfa o d lèna (la fèva la majèra). Äl sên äl fónn dpénti da un ancuilén ch'l èra un brèv pitâur diletânt.

E i spetàcol? Int al mî palâz ai èra (e la i é ancâura) la bugadarî, con quâter bî batûc' ed zimânt mo sänza al fugân par scaldèr l'âcua. Ed conseguänza ed quasst, ste lochèl al n é mâi stè adruvè da inciónni arzâuri par lavèr i pâgn. E alâura l èra pròpi lé che a fèven i buratén, con un pòbblic ed cínno mo anc ed grand che con tanta pazénzia i stèven a guardèr äl nòstri rapresentaziàn.

Cal stass lochèl al véns bân quand a fónn pió grand e a l trasfurménn in sèla da bâl dâpp avair inpatachè só i

mûr dla chërta râssa e dâpp avair arcuèrt i batûc' con dâli âs ed laggn, anca lâur fudrè ed chërta râssa.

Mo mé ai ò in amânt sâuratótt chi dâpp-mezdé da buratinèr ed dîs ân, inpgnè a môver cäl tèst ed teracòta vgnó fòra dala butaiga d Oreste Nipoti. Quèsi tótti col tänp äli andénn ràtti, fòra che cäl dâu qué, al rà e Fasulén, ch'i n én brîsa andé a finîr int al panirân ed Cúccoli.

F. C.

La reclâm d una vòlta

(dal catâlog dla dítta Mangoni, 1910)

CALAMAIO MAGICO INESAURIBILE

in metallo alluminio
Successo meritato ed immenso.
La semplice acqua diventa immediatamente inchiostro nerissimo copiativo appena versata nel calamaio magico. Questo serve per circa un anno scrivendo giornalmente per cinque o sei ore. Di forma rotonda, elegante e solido, è perciò utilissimo a tutti.

Prezzo L. 2.25

Che maravajja! Apanna ch'i i mitèven dânter dl'âcua, sóbbit la s trasfurmèva in inciòster par tucèri al pnén, andànd pò d lóng a scrîver pr un ân! Praticamânt l é quall ch'a fân incû con al tónèr pr al conpiûter... O quall ch'a fèven una vòlta con i nâster par la mâchina da scrîver o cargând l inciòster int la panna stilogrâfica o adruvând la biro.

V arcurdèv i calamèr só i banc ed scôla? Ai arivèva la bidèla con la fiascata dl inciòster, la i rinpèva e nuèter sóbbit a tucèri al pnén (v arcurdèv quall con la târr *Eiffel!*). Che paciûg ch'a fèven con cl inciòster e ai èra sänper un quèlc cínno con la barûsla blú intâurn ala bâcca...

E la *scolorina*? Quand mî pèder al purté a cà cla butigliénna ed ròba râssa, a mé am pers ed tuchèr al zil con un did: finalmânt un quèl ch'al parmitèva ed dscanzlèr i sbâli - e mé a in fèva dimónndi! - fagând turnèr bianc al fôl dal quadèren... Di sunâi! La *scolorina* la sarvèva - quasst sé - a dscanzlèr äl paròl scrétti con l inciòster, mo d intâuren ai avanzèva tóttta un'armisdanza ed culûr inpaciughè stra d lâur ch' i fèven andèr in bistia la nòstra masstra Marcella.

A propòsit: a m arcòrd che socuànt ân indrî ai fò un quèlc puléttic ch'al tinté ed fèr pasèr una lazz ch'l'ublighèva i mèsster *fuori sede* a inparèr al dialàtt lochèl o almànc a capîrel. La nòstra brèva masstra Marcella ed cugnómm la fèva

Scognamiglio e la dscurèva con uno *spiccato accento partenopeo*, mo l'èra anc una gran bôna e brèva masstra, ch'la vlèva un gran bân ai sù ragazù...

Mo guèrda té in dôvv a sân andé a finîr partànd dal *calamaio magico inesauribile*...

F. C.

Äl fôl dla nôna Nóccia

L'elefantén ch'an dèva brîsa mänt

Al branc di elefânt l andèva par la furèsta, scuizànd tótt quall ch'as trovèva stra i pí. Äl fâmmen äl tgnèven i cinén stra d lâur par prutèzri, mo lâur, curiûs cme tótt i cínno, ògni tant i sguilèven fòra dal zanp dla mèder e däl zierîni e i andèven inànz da par sé.

Äl fâmmen, con di cûlp ed nèss rubósst, äl fèven turnèr in mèz al branc i disubidiént, quand as sinté un mutâur, ch'al mité in alèrum al chèp branc. Dâpp a un pòc ed confusiàn i elefânt i s arducénn datâuren al chèp, preparàndes a difândres dai cazadûr che, par tór i sù prezîûs dintón d avòri, i i mazèven sänza pietè. Äl mèder äl ciamèven i cinén, mo ónna la n catèva pió al sô. La s mité a córrer inànz e indrî, se par chès al cinén as fòss sbagliè a arcgnósser l udâur e la vâus dla sô mâma.

I cazadûr, con la gípp, i tgnèven drî al branc, con i stiûp prònt. Mo i zaspói i èren acsé fèss che la gípp l'avanzé incastèr; alâura i cazadûr i salténn zâ e i andénn inànz a pí, coi stiûp puntè. Al prémm elefânt ch'i vdénn al fò un cinén, ch'al tarmèva dala pòra. Ón di cazadûr, pió inspuré che ló, al tòls la mîra, sänza pinsèr che un cinén d elefânt al n é brîsa bân ed fèr dal mèl e, quèl pió inpurtànt par di cazadûr d avòri, al n à gnanc méss só i dintón. Mo, prémma ch'al pséss sparèr, l'elefantassa, ch'l'avèva véssst incòsa e la vlèva salvèr al sô cinén, la i salté adòs fagând devîer al câulp, che acsé al ciapé l elefantén sâul int una zanpa.

I cazadûr, inspuré da cl atâc imprevéssst, i tulénn só l amîg ch'al s èra fré int la caschè, i salténn in vatta ala gípp e i turnénn indrî. La zanpa la fèva sangv e la mèder la cucé l elefantén in vatta a un mócc' ed fôl, st mänter che cälî ètri fâmmen äl lavèven la frîda spruzànd dl'âcua tòlta só col nasân da una pâzza. Tótt al branc al sté atais al cinén fré, mo i dé i pasè-

ven sänza ch'al guaréss. Fén a ché, un dé, i sinténn un'ètra vòlta al mutàur d una gípp, mo stavòlta i elefànt i arcgnusénn i òmen ch'i èren drì a vgnìr vèrs ed làur: i èren i rànger dal pèrc, ch'i n avèven brìsa di stiùp, mo una bùrsa con una gran cràus vairda. Alàura i lasénn ch'i s asvinéssen al cinén, e làur, con una sirānga, i fénn al elefantén una puntùra ch'la l fé indurmintèr, pò, con di fèr, i fustighénn dānter ala frīda fén ch'in caténn la bâla sparè dal cazadāur. Quand i avénn finé, la mèder la s asviné e la cucé col nasān al cinén e ló, pian pian, l avré i ùc'.

I rànger i turnénn in vatta ala sò gípp, vultāndes indrì a salutèr con la man. Al chèp branc al livé só al sò nasān fagānd un vèrs putānt, tgnó drì da tòtt chi èter elefānt. L èra al sò mòd ed salutèr e ringrazièr.

la Nòccia d Bastèl

F.LLI FELTRINELLI LEGNAMI

Ai Prè ed Cavrèra, pròpi in fāza ala vî Piave, ai èra la *Bocciofila Centrale*, coi sù sagg' prè da bòc' sänper bän tgnó, in dóvv i zugadûr i fèven al sàu partìd sätta ala bèl'òra dāl fiòp. Lé avсэн ai èra anc al canp pr al zûg dal tanburèl che, dāpp che tòtt incòsa al fó bucé zā par fèr pòst a dāli ètri cà pr i militèr (la fó una scûsa par mandèr vî un'asociazian comunéssta...), al dvinté al nòster canp da fúddbol.

Ògni *campo da calcio* daggn ed stè nómm l à da avair àl sàu dāu pòrt, d una misûra (quèsi) regolamentèr e quasst par fèr in mòd che quand al balān (dal nómm zénc) ai vā a sbāter cānter, al séppa cèr a tòtt ch'al n é brīsa gòll mo *palo*. Mo nuèter a fèr i pèl a fèven dū muciadén ed prèd che, adío *che t'amavo*, giudichèr se un tîr l èra dānter l èra praticamānt inpusébbil.

Par risòlver al probléma a pinsénn ed travarsèr la vî Eméggliā e andèr a cunprèr quāter pèl ed laggn dala ditta

Fratelli Feltrinelli Legnami, ch'l'èra in chi capanón in dóvv che adès ai é la COOP SAFFI.

Tòtt cuntént dla nòstra spaisa, dāpp avair avó in prèst un picān e un vanga, a s miténn in mòto par fèr i bûs da piantèri i pèl. La fó una gran sgubè parché int al canp, che una vòlta l èra stè al zûg dal tanburèl, i avèven mèss una dstaisa ed giarablén e sās che pian pian i s èren piantè in tèra. Bän o mèl a riusénn a finìr al nòster lavurìr, sudisfāt d èser riusé finalmānt a avair àl nòstri pòrt (quèsi) regolamentèr. Mo avèven fāt i cónt sänza l òst: la matèinna dāpp i quāter pèl i èren stè tirè fòra e purtè vî. Ed sicûr l èra stè ón di ancuilén dāl nòstri cà, parché al srèv stè inpusébbil vgnìr da fòra e trasportèr tòtt cal lignām sänza èser vést. Par nuèter ragāz la fó una delusiān grandéssima, mo nonostānt quasst a miténn insāmm di èter bajûc e a turnénn a fèr spaisa dai *Fratelli Feltrinelli*.

I quāter pèl nûv i fónn piantè con manca fadīga, mo quasst al n inpedé brīsa che ala matèinna dāpp i fòssen sparè anca làur. Stavòlta a desidénn ed fèr dāli indāgin e in pòc tānp a dscruvénn che i nûster pèl, dāpp èser stè sghè d una misûra adāta ala stû *Becchi* d un maresiāl dl esèrzit, ancuilén dāl nòstri cà e colèga di nûster pèder, i èren finé int la sò canténna. Al bèl l é che anc i sù fiû i zughèven a balān con nó e i savèven benéssum in dóvv i andèven a finìr i pèl dāl pòrt.

Quall ch'l é pîz l é che quand nuèter a s catèven in curtìl, ste bèl gèner ed maresiāl al s pasèva dnanz ridānd, cómm se gnént al fòss, pûr savānd che ed sta fazannda nuèter avèven infurmè i nûster genitûr. Mo al savèva anc che, pr al fāt ch'l avèva da mantgnìr una famajja paisa, con una catèrva ed fiû, inción l arèv fāt una dnónzia ai sù superiûr, che ed sicûr la i srèv custè come ménnum un trasferimānt.

Dāpp un pòc ed tānp a turnénn da Feltrinèl par cunprèr brīsa di èter pèl, mo socuanti às par fèr una banchèrina da méttres a sèder drì ala vî Eméggliā, par slumèr àl ragāzi ch'al pasèven in biziclatta. Par fèr àl pòrt da fúddbol invèzi a turnénn a amucèr socuanti prèd, sicûr che int la stû *Becchi* àl sarvéssen pòc.

F. C.

La siānza di nûster vic'

Mlān (*Cucumis melo*) - popone, melone, pianta da orto coltivata in più varietà: *mlān bianc*, popone primaticcio con polpa bianca, detto anche *ròspa bianca*; *mlān dala raid*, popone retato; *mlān dagli ânun mandì*, popone con semi teneri, senza involucro; *mlān raparén*, popone rampichino; *mlān spén*, popone bernoccolato, specie detta cantalupo o cantalupi ecc.

Mlanzèna (*Solanum molengena*) - nell'Emilia marenzana, volgarmente melanzana, pianta da orto che dà frutto pavonazzo, che si mangia cotto, detto anche *òv*. Nella medicina popolare se ne prescrivono le foglie come cataplasma contro il mal di denti.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pānt dla Biānnda

Nómmer 145 dal 2016

Diretāur iresponsābil e limusnìr:

Fāusto Carpan

Dséggm originèl:

Lupāmbol (Wolfāngo)

Umberto Sgarzi

Matitāza (Giorgio Serra)

Coretāur di sbāli: **Bertén d Sèra**

Strulgān eletrònico: **Āmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almānc 20 € al ān.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto@pontedellabionda.org

Al dizionèri ed riferimānt par cāl paròl

ch'āli én difèzzili da capìr l é quasst:

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnìs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnaiss.com

www.marcopoli.it

Associazione Culturale

**IL PONTE
DELLA BIONDA**

Centofiori... della Bionda!
Musica, cabaret, teatro, quiz, burattini
nella
SALA CENTOFIORI
Via Gorki 16, Corticella
Capolinea bus 27A (via Byron)

Comune di Bologna
Quartiere Navile

Venerdì 4 marzo, ore 21	Ultimo spettacolo della rassegna! Dopo il concerto country della scorsa estate, torna Diamante Gallina & The Italian Quartet con un programma tutto italiano. INGRESSO 8 EURO
-------------------------------	---

Dopo il concerto, nella Caffetteria del Centro, attigua alla Sala Centofiori, potrete gustare ottima polenta al sugo di salsiccia o squacquerone o gorgonzola, preparata sul posto dai **MATTI DELLA POLENTA** (vedi pag. 6). Presentando il biglietto di ingresso si ha diritto ad uno sconto.

ALTRI PROGRAMMI DI CARPANI & AMICI

MARZO	
Venerdì 3, ore 15.....	Fausto, Antonio e Sisén nella sede della CGIL di Anzola Emilia.
Sabato 5, dalle 15,30 alle 24..	Presso la Sala Cevenini del Circolo ARCI Benassi (viale Cavina 4): "LA VIOLINA, una danza lunga trent'anni" grande festa con gruppi di musica e balli della tradizione emiliano-romagnola. Intorno alle 18 si esibiranno Fausto Carpani e Paolo Giacomoni del Gruppo Emiliano.
Mercoledì 9, ore 9.....	Dai microfoni di Radio Sanluchino (100.4 - 104.7 mhz): Fausto Carpani e Gigén Lîvra ospiti nel programma "Il ricciolone" condotto da Marco Visita.
Mercoledì 16, ore 9.....	Dai microfoni di Radio Sanluchino (100.4 - 104.7 mhz): Fausto Carpani e Gigén Lîvra ospiti nel programma "Il ricciolone" condotto da Marco Visita
Giovedì 17, ore 16,30	Nella sede della Famajja Bulgnaîsa (via Barberia 11): "Concerto di canzoni dialettali" con Fausto Carpani e Alessandro Ventura al pianoforte.
Sabato 19, ore 21.....	Presso l'auditorium "Minghetti" di Via Minghetti 8 ad Altedo : Fausto Carpani con Sisén e il Gruppo Emiliano
APRILE	
Mercoledì 6, ore 9.....	Dai microfoni di Radio Sanluchino (100.4 - 104.7 mhz): Fausto Carpani e Gigén Lîvra ospiti nel programma "Il ricciolone" condotto da Marco Visita.
Giovedì 14, ore 16,30.....	Nella sede della Famajja Bulgnaîsa (via Barberia 11): intrattenimento dialettale con la partecipazione di poeti e prosatori contemporanei, con Fausto Carpani. Conduce Mirella Musiani.

VENTURA
 VIA MARCONI, 84 - CASALECCHIO DI RENO - BO - TEL. 051 / 57.22.18 - 57.54.72
 • TV LCD E PLASMA • DVD • ALTA FEDELITÀ • TELEFONIA • BRICOLAGE • MOBILI
 • ARTICOLI DA REGALO • CASALINGHI • LISTE NOZZE • ELETTRODOMESTICI
 • ARGENTERIA • VENDITA E NOLEGGIO PIANOFORTI • CONDIZIONAMENTO
 • BIANCHERIA PER LA CASA • ABBIGLIAMENTO UOMO DONNA BAMBINO

**A Bologna,
in via Sant'Isaia 84/A, ci sono:**

I MATTI DELLA POLENTA

Tel. 051-0391646

mattidellapolenta@email.it

A mezzogiorno e anche alla sera, si possono gustare specialità come la polenta, non precotta, bensì quella fatta come la faceva la nonna e servita calda e fumante in un baleno, con la possibilità di scegliere tra alcuni condimenti: ragù di salsiccia, funghi, friggione, sugo di verdure, squacquerone, gorgonzola. E poi, crescentine, tigelle e piadine. Tutti questi buoni cibi potrete gustarli nell'accogliente saletta (vedi foto) oppure portarveli a casa. E al venerdì... polenta e baccalà in umido!

**Insomma: in via Sant'Isaia 84/A (bus 14, 21)
con orario dal lunedì al giovedì: 11 - 16 e 18,30 - 21,30
e venerdì, sabato e domenica: 11 - 16 e 18,30 - 23**

Roberta, Marco e Alessandro

I MATTI DELLA POLENTA

**vi aspettano per servirvi al meglio, accompagnando il cibo
con un sorriso.**